

8.12.2018

Arvoisa juhlayleisö, hyvät voimistelun ystävät.

Tampereen Naisvoimistelijat 120 vuotta. Huikea ikä.

Olen poiminut tähän puheeseeni lainauksia seuran historiikeista ja toimintakertomuksista alkuajoista tähän päivään. Seura on ollut monessa mukana ja vahva vaikuttaja suomalaisessa liikuntaelämässä.

Kokous naisvoimisteluseuran perustamiseksi Tampereelle oli kutsuttu koolle syyskuussa 1898.

Kokous hyväksyi ehdotuksen seuran perustamisesta. Seuran nimeksi tuli Tampereen Naisvoimistelijat.

Näin tamperelaisnaiset ehättivät suomalaisen naisvoimisteluliikkeen uranuurtajien joukkoon perustamalla maan toisen suomenkielisen naisvoimisteluseuran. Kuopiohan ehti ensimmäiseksi.

Seuraavana vuonna virallisesti Tampereen Naisvoimistelijoiden olemassaolon vahvisti Suomen keisarillisen senaatin hyväksymä asiakirja.

Jäseniksi kirjoittautui 24 henkilöä, 18 heistä aktiivisiksi ja 6 passiivisiksi jäseniksi.

Heti ensimmäisenä toimintavuonnaan seura liittyi Suomen Naisten Voimisteluliittoon.

Seura antoi ensimmäisen voimistelunäytöksensä Tampereella keväällä 1899. Siitä alkoi mittava näytöstoiminta ja osallistuminen lukuisiin voimistelujuhliin sekä kotimaassa että ulkomailla.

Vähän yli 10 vuoden toimintajaksolle kuului myös Varalan Urheiluopiston, silloisen Naisten voimistelukodin perustaminen 1909 sekä sen työn alullepaneminen ja tukeminen. Olihan seuran puheenjohtajana opettaja Anna Lilja, Varalan työn alkaja ja monivuotinen johtaja.

Heti seuraavana vuonna järjestettiin Varalassa Tampereen Naisvoimistelijoiden aloitteesta kolme viikon mittaista kurssia alaikäisille tehtaantytöille, joista useat joutuivat työhön jo 11 -vuotiaina. Sanottiin, että heistä ei koskaan kasva terveitä aikuisia, elleivät he saa työnsä vastapainoksi liikuntaa. Ensimmäisenä kesänä yhteensä 33 tyttöä sai viettää viikon täysihoidossa voimistellen, leikkien ja saaden opetusta terveydenhoidossa.

Tämä kustannettiin voimistelijain keräämillä varoilla. Seuraavina kesinä saatiin avustusta eri teollisuuslaitoksilta.

Näitä ns. kesäsiirtolakursseja Varalassa pidettiin aina vuoteen 1921. Kaiken kaikkiaan 539 tyttöä ehti niihin osallistua.

Vuonna 1919 seura sai oman käsin kirjoitetun havunoksa-aiheisen sinisen lipun, jonka suunnitteli tamperelainen taiteilija Martta Helminen.

Alkuvuosina harrastuksena oli voimistelun lisäksi muitakin liikuntamuotoja. Jo tuolloin oivallettiin, että liikunnan tulee olla monipuolista. Tätä monipuolisuutta kasvatuksellisuuden ohella korostetaan mm. tämän päivän nuorten urheilussa.

Kesällä urheiltiin. Oli olemassa erilliset urheilumerkkivaatimukset, joita innolla suoritettiin. Ja kesällä 1923 aloitettiin pallon lyöminen ”mummukopan” kentällä Eteläpuistossa. Pesäpallo pysyikin seuramme jäsenten harrastuksena 15 vuoden ajan.

Yritettiinpä saada laulukoroakin toimeksi, mutta se jäi vain yritykseksi.

Seuran jäsenten intoa ja aloitekykyä kuvaa sekin, että he julkaisivat omaa käsinkirjoitettua lehteä nimeltä ”Jännitystaivutus”. Lehti ilmestyi kerran vuodessa ja sitä luettiin innokkaasti toveri-illanvietoissa ja vietettiin monta hauskaa hetkeä menneitä asioita muistellen.

Seuran kassaa yritettiin kartuttaa pitämällä ompeluiltoja, jolloin valmistettiin myyjäistavaraa. Varsinainen rahoituskeino oli iltamien järjestäminen yleisölle.

Ystävyyssuhteet seuran jäsenten kesken kasvoivat niin tiiviiksi, että yhdessä haluttiin olla myös voimistelukauden ulkopuolella. Osoitus siitä oli, että seuran tytöillä oli kahtena kesänä Lempäälän Kuljusta vuokralla oma pieni kesäkoti viikonloppujen viettoa varten.

Yleisen kansantanhunnostuksen virittämänä seuraan perustettiin kansantanhokerho. Se toimi pirteästi. Samoin ikänaisten ns. ketjuosasto.

1930 -luvulla perustettiin tyttöosasto, johon liittyi heti 70 tyttöä.

Myöhemmin mukaan saatiin erillinen koululaisosasto.

Retkeilystä tuli myös suosittu seurustelumuoto ja seuran jäsenet tekivät yhteisiä patikkamatkoja Tampereen ympäristöön.

Uutena urheilulajina alettiin harrastaa hiihtoa ja tehdä hiihtoretkeä.

Seura on ollut myös äiti-lapsivoimistelun uranuurtaja Suomessa. Sen aloitti lehtori Paula Kivinen. Hän suunnitteli seuran lastenjuhlaan keväällä 1939 äiti-lapsipareista koostuvan yhtenäisen yhdeksän liikesarjan kokonaisuuden, jota hän säesti tamburiinilla.

Tampereen Naisvoimistelijat oli jo pitkään tunnustettu yhdeksi Suomen tasokkaimmista naisvoimisteluseuroista. Tämä asema vahvistui entisestään ja seuralle alkoi avautua ovia myös ulkomaille.

Liikunnallisesti kohokohtia olivat Tukholman voimistelujuhlat ja Berliinin olympiakisat, joka oli suuri menestys. Seuran edustus kisajoukkueessa oli kunnioitettava, 6 voimistelijaa ja 5 tanhuajaa.

Kaksi vuotta myöhemmin Suomen Voimistelun Suurkisat kokosi Helsinkiin jättiosallistujamäärän. Kotimaisia voimistelijoita naisia, tyttöjä, miehiä ja poikia oli melkein 10 000 ja ulkomaisia osanottajia kuutisensataa. Seurasta osallistui tyttöjä ja naisia 129.

1930-40 -luvuilla seuran valioryhmää ohjasi voimistelunopettaja, tanssitaiteilija ja koreografi Bertta Reiho. Valioryhmästä tuli nopeasti maankuulu. Ryhmä keräsi kiitoksia ulkomaita myöten.

Marraskuun lopussa 1939 alkanut sota rajoitti ankarasti harrastustoimintaa. Työvälineiksi tulivat sukkapuikot ja villalanka. Rintamalle lähti paketteja, joissa oli villaista lämpimäksi ja korppuja purtavaksi.

Hengen kohottamiseksi ja mielen piristämiseksi seuran jäsenet järjestivät ohjelmallisia iltoja reserviläisille heidän majapaikoissaan ja myöhemmin toipilaille sotasairaaloissa.

Bertta Reihon valioryhmä esiintyi useammalla paikkakunnalla ja näytösten tulot annettiin maanpuolustukseen.

Keväällä 1941 seuran toimintaohjelmassa alkoivatkin maanpuolustustunnit ja vähän myöhemmin erityinen terveyskerho.

Seuraavana keväänä järjestettiin kolme lastenjuhlaa , joiden tulot 8 500 mk seura luovutti Itä-Karjalan lasten avustamiseksi.

Myöhemmin järjestettiin vielä Tampereen Teatterissa kaksi lastenjuhlaa, joiden tulot menivät sotaorpojen ja tamperelaisen nuorisotyön hyväksi.

Sodan vaikeista vuosista selvittyä seuran toiminta nousi 40 -luvun loppua kohti uuteen kukoistukseen. Voimistelijoiden joukko kasvoi ja vuoden 1947 Suomen Suurkisoihin seurasta osallistui 347 hengen joukkue.

Viisikymmenluvulla oli uutta, että valiovoimistelijoiden lisäksi mukana oli myös paljon ns. rivivoimistelijointa.

Helsingin olympiakisojen isossa kenttänäytöksessä oli myös seuran voimistelijointa.

Olympiakisojen alla Tampere sai kunnian isännöidä kansainvälisen liiton ensimmäistä maailman kongressia ja voimistelujuhlia, joissa seura oli mukana. Seuran valioryhmällä oli kaksi yksityisnäytöstä Varalassa ja Tampereen Teatterissa.

Voimistelunopettaja, sittemmin Varalan Urheiluopiston rehtori Kirsti Sirkkola koulutti seuralle silloisen valioryhmän, teki ohjelmia myös valtakunnallisiin liikunnan suur tapahtumiin ja vei voimistelijansa esiintymään ympäri Eurooppaa.

Merkittävä tunnustus Kirsti Sirkkolan ja seuran laadukkaasta työstä oli, että Suomen Naisten Liikuntakasvatusliitto valitsi valioryhmämme ainoaksi edustusjoukkueeksi liikuntakasvatuksen kansainvälisen liiton kongressiin Lontooseen kesällä 1957.

Kansainvälisyys liikuntaelämässä lisääntyi voimakkaasti ja sai monenlaisia uusia ilmenemismuotoja. Yksi niistä oli maailmanlaajuinen Gymnaestrada. Ensimmäinen järjestettiin kesällä 1953 Rotterdamissa. Seura on osallistunut kaikkiin neljän vuoden välein järjestettäviin voimistelun suur tapahtumiin, joista viimeinen oli Helsingissä. Ensi kesänä matkataan Itävaltaan, Dornbirniin.

Kuusikymmenluku oli kuntoiluvaatteen ja kuntoliikunnan nousun vuosikymmen. Harjoitustunnit muuttuivat ajan hengen mukaisesti pääsääntöisesti kuntovoimisteluksi. Seurojen kilpailijoiksi ilmestyivät liikunta- ja kuntokoulut. Kaupallisuus oli tullut vahvasti mukaan.

Seuraavalla vuosikymmenellä nuoret alkoivat uudelleen löytää tien voimistelusaleihin. Seuralla oli taas tasokas valioryhmä voimistelunopettaja, tanssipedagogi Helena Enckellin ohjauksessa. Ensimmäinen esiintymismatka Suomen ainoana edustajana suuntasi Hannoveriin. Sitä seurasi toinen Länsi-Saksan matka ja 1982 valiot valloittivat Ateenan ja kreikkalaisyleisö oli myyty. Yli vuosikymmenen ajan Helena ja tytöt edustivat seuraa ja olivat sen kantava voima.

Marraskuussa 1980 perustettiin Tampereen Naisvoimistelijat ry:n Uskollisuuden Kilta. Killassa pidetään huolta voimistelun ohella ikääntyvistä jäsenistä. Killan viriketoiminta on vuosi vuodelta kasvanut. Kiltalaiset ovat pitkään olleet seuran kysytyin esiintymisryhmä.

1980-1990 -luku oli huikean kasvun aikaa. Seura levittäytyi tietoisesti Tampereen keskustan ulkopuolelle. Haluttiin panostaa enemmän mm. tyttöryhmille suunnattuihin tunteihin. Tyttöjen määrä melkein nelinkertaistui.

Lisää monipuolisuutta toimintaan toivat rytmisen kilpavoimistelu, muotiliikuntalajiksi noussut aerobic ja jytäjumppa, joka veti salit täyteen väkeä. Hyvä musiikki kuului voimisteluun. Kehärumpu oli mennyttä aikaa. Aloitettiin naisten lentopallokin.

Kesällä 1986 alkoi kesäjumppa, liikunnallista kesäuinta Koulukadun kentällä 2x viikossa. Vastaanotto oli valtaisa. Oli kaikenikäisiä naisia, jokunen mieskin uskaltautui mukaan. Ensimmäisenä kesänä jumppaajia oli liki 2000. Kesäjumppa jatkuu yhä.

Toimintavuotta 1990 värjivät osallistuminen kaikkien aikojen suurimpiin Suurkisoihin Helsingissä. Se oli 100 000 liikunnanharrastajan jättitapahtuma, jonka liikuntaohjelmat ja esitykset pyörivät viiden päivän ajan eri puolilla Helsinkiä. Seurasta oli lähes 100 voimistelijaa mukana.

Aikuisten tunneista valtaosa oli kunto- ja terveystavoitteista muokkausvoimistelua. Lapsille ja nuorille oli kullekin ikäluokalle soveltuvaa, kehittävää ja kiinnostavaa liikuntaa. Erityisen suosittua oli aikuinen-lapsivoimistelu sekä rytmisen kilpavoimistelu, jonka tilalle vuosikymmenen lopussa nousi tyttöjen joukkuevoimistelu. Uutuutena aloitettiin fysiokimppa, tehomuokkaus ja joka naisen jumppaan saatiin elävä pianosäestys.

Muutaman vuoden tauon jälkeen seuraan oli kasvanut ^{jälleen} tasokas valioryhmä voimistelunopettaja Anja, Juska Isotalon ansiosta. Valioryhmien määrätietoinen ja innostava kouluttaminen tuotti tulosta. Valioryhmän rinnalle kehittyi taitava nuorisovalioryhmä. Juskan ryhmällä oli lukuisia esiintymisiä ja mainetta nitettiin myös kotimaan ulkopuolella.

Seuran iäkkäämmätkin voimistelijat, ikivireät, saivat nauttia Juskan sydämellisestä ohjauksesta.

Pari vuotta ennen omia 100 -vuotisjuhliiaan seura osallistui Naisliikunta 100-juhlavuoden suur tapahtumaan, Syke 100:aan Helsingissä 100 voimistelijan voimin.

Seuran jäsenmäärä oli kasvanut 100 vuodessa alun 24:stä lähes 800:aan.

2000 -luvulla seuran monipuoliset tunnit jatkuivat, mukana myös uusia virtauksia. Tämän päivän lajikirjo on laaja: vauvavoimistelu, perheliikunta, temppuvoimistelu ja voimistelukoulut lapsille, tanssillinen voimistelu 9 - vuotiaista aikuisiin, tehomuokkaus, ohjattu kuntosali, pilates, lavis ja jne.

Harrastetunteja eri-ikäisille on kolmisenkymmentä viikossa ja lisäksi tanssillisen voimistelun kilpajoukkueiden valmennustunnit. Seuran tytöt ja nuoret ovat kymmenien vuosien ajan osallistuneet menestyksellä ikäryhmiensä kilpailuihin niin alue- kuin valtakunnallisellakin tasolla.

Vesivoimistelu nousi suureen suosioon. Varalan uima-allas on liki 20 vuotta täyttynyt 4x viikossa innokkaista liikkujista. Innostus on ollut niin suurta että kesällä pidettiin Varalan rannassa syvänveden jumppaakin.

Seura lähti toteuttamaan SVoLi:n alullepanemaa terveysliikunnan kumppanuushanketta Tampereen kaupungin tuella 2005. Tarkoituksena on pitää huolta vähemmän liikkuvista ja tarjota matalaa kynnystä liikunnan aloittamiseksi. Kiinnostusta on riittänyt.

Seuran iäkkäämmilläkin voimistelijoilla on riittänyt haastetta harjoitteluun. He ovat osallistuneet runsaslukuisesti kahden vuoden välein eri Euroopan maissa järjestettäviin Golden Age, kultainen ikä liikuntatapahtumiin jo 5 kertaa omilla ohjelmillaan.

Tampereen Naisvoimistelijoiden ja Varalan Urheiluopiston suhteet ovat olleet hyvin lämpimät ja kiinteät opiston perustamisesta lähtien. Auttavaa kättä on tarvittaessa annettu puolin ja toisin. Seura on myös toiminut hyvässä yhteistyössä muiden seurojen kanssa.

Yhteiskunnan muutokset ovat paljolti vaikuttaneet liikunnan harrastamiseen. Voimisteluseuroihin ei sitouduta yhtä kiinteästi ja pysyvästi kuin aikaisempina vuosina. Seura on kuitenkin hienosti lunastanut paikkansa kovassa kilpailussa ja pystynyt vastaamaan ajan haasteisiin. Tarjolla on hyvin ohjattua ja monipuolista liikuntaa vauvaikäisistä ikivireisiin.

Seura on osaavissa käsissä. Voimistelussa on voimaa!